कला संचालनालयाच्या कक्षेतील पदविका अभ्यासक्रमाची नवीन कला महाविद्यालये सुरु करणे तसेच जुन्या कला महाविद्यालयात नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे व परीक्षा केंद्र सुरु करणे इत्यादी बाबींना मान्यता देण्यासाठी टास्क फोर्स समिती गठीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- एडीआर - २७१४/प्र.क्र.५२/१७/तांशि-६

मंत्रालय, मुंबई - ३२ .

दिनांक: २२ सप्टेंबर, २०१७

- वाचा: (१) उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक एडीआर-१४०५/(सीआर.८९/०५)/ साशि-५, दि. २९.०४.२००६.
 - (२) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र. एडीआर २०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६, दि. १६.०३.२०१६
 - (३) उप संचालक (प्रशा), कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. डिओओ-२०१७/दोन/११३८, दि.०९.०६.२०१७.

शासन निर्णय:-

कला संचालनालयाच्या कक्षेतील अशासकीय संस्थांना पदिवका अभ्यासक्रमाच्या नवीन कला संस्था सुरु करणे/ कला महाविद्यालय सुरु करणे/जुन्या कला महाविद्यालयांना/जुन्या संस्थांनी नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे, परिक्षा केंद्र सुरु करणे या बाबींना मान्यता देण्यासाठी कला संचालकांच्या अध्यक्षतेखाली शासन निर्णय दि. २९.०४.२००६ अन्वये टास्क फोर्स समिती गठीत करण्यात आली आहे. कला संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील कला संस्थांच्या विविध अडचणींसंदर्भात दि.१८.२.२०१४ व दि.२३.७.२०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत कला महाविद्यालय महाराष्ट्र संघाचे पदाधिकारी व प्रतिनिधींनी टास्क फोर्स समितीची पुनर्रचना करण्याबाबतच्या मागणीस अनुसरुन कला संचालनालयाच्या प्रशासकीय तसेच शैक्षणिक कामकाजात अधिक पारदर्शकता व गतिमानता यावी याकरिता टास्क फोर्स समितीची पुनर्रचना करण्याचे निदेश उक्त बैठकीत तत्कालीन मा.मंत्री महोदयांनी दिले आहेत. त्या अनुषंगाने टास्क फोर्स समितीची पुनर्रचना करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार आता संदर्भाधीन शासन निर्णय दि. २९.०४.२००६ अधिक्रमित करुन खालीलप्रमाणे टास्क फोर्स समिती गठीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

टास्क फोर्स समिती:-

٩	कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.	अध्यक्ष
२	निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.	सदस्य सचिव
3	कला उपसंचालक (प्रशा.), कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.	सदस्य
8	परीक्षा नियंत्रक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई. (परीक्षा शाखेशी	सदस्य
	संबंधित कामे असल्यास)	
ч	सहायक निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प विभागीय कार्यालय, औरंगाबाद/ नागपूर	सदस्य
Ę	प्राचार्य, अनुदानित कला संस्था	सदस्य
(9	प्राचार्य, विना अनुदानित कला संस्था	सदस्य
۷	प्राचार्य, विना अनुदानित कला संस्था	सदस्य

२. टास्क फोर्स समितीची कामे खालीलप्रमाणे राहतील. :-

- 9) नवीन कला संस्था/जून्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे/नवीन तुकडी सुरु करण्यास मान्यता देण्यासाठी शिफारस करणे.
- २) कला संस्थेचे व्यवस्थापन हस्तांतरण करण्यासाठी शिफारस करणे.
- ३) कला संस्थेचे स्थलांतरण करण्यास शिफारस करणे.
- ४) वाढीव विद्यार्थी संख्या मंजूर करण्यास शिफारस करणे.
- ५) अनुदान मंजूरीसाठी शिफारस करणे.
- ६) कला संस्थांचे वर्गीकरणानुसार दर्जा (अ,ब,क,ड,इ) ठरविण्यास शिफारस करणे.
- ७) कला संस्था बंद करणे, संस्थेत सुधारणा करणे, संस्थेस मुदतवाढ देणे इ. बाबत शिफारस करणे.
- ८) कला संस्थेच्या नांवात बदल करण्यास शिफारस करणे.
- ९) एखाद्या अभ्यासक्रमास १० पेक्षा कमी विद्यार्थी संख्या असलेले अभ्यासक्रम/संस्था चालू ठेवणे किंवा बंद करण्याबाबत शिफारस करणे.
- 90) कला संस्था प्रमुखांनी अभ्यासक्रमास प्रवेश दिलेल्या विद्यार्थ्यांची निरीक्षकांकडून प्रवेश निश्चिती प्रत्येक वर्षाच्या ऑगस्ट अखेरपर्यंत न केल्यास सदर संस्थेतील प्रवेश रद्द करण्याबाबत शिफारस करणे.
- 99) संबंधित कला संस्थांमध्ये अनुदान संहितेनुसार तसेच वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन आदेशानुसार कामकाज होत नसल्याचे आढळून आल्यास सदर कला संस्था कायमस्वरुपी बंद करण्याबाबत शिफारस करणे.
- 9२) उच्चकला व रेखाकला परीक्षेच्यावेळी गैरप्रकार झाल्याच्या तक्रारी प्राप्त झाल्यास त्याची तपासणी करुन प्राप्त अहवालावरुन योग्य ती शिफारस करणे.
- १३) परीक्षा केंद्र सुरु करण्याचे प्रस्तावाची तपासणी करुन शिफारस करणे.

टास्क फोर्स समितीची कार्यपद्धती:-

वरील सर्व बाबींना मान्यता मिळण्यासाठी कला संचालक विहित करेल त्या कालावधीत संबंधित संस्थांकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावानुषंगाने कला संचालनालयाकडून प्रकरणपरत्वे तज्ञ समित्या गठीत करुन प्राथमिक तपासणी करुन अहवाल तयार करण्यात येईल. प्राथमिक तपासणीच्या अहवालाची पडताळणी करुन, विहित निकषांची पूर्तता करण्यात आली िकंवा कसे ? याबाबतची खात्री टास्क फोर्स समितीकडून करण्यात येईल. काही त्रूटी आढळल्यास कला संचालक विहित करतील त्या कालावधीत त्रूटींची पूर्तता करण्यास शिफारस करण्यात येईल. विहित मुदतीत त्रूटींची पूर्तता संबंधित संस्थेकडून झाली किंवा कसे ? याची खात्री करुन प्रकरणपरत्वे गुणावगुणांनुसार मान्यता देणे अथवा न देणे याबाबत कला संचालकांस शिफारस करण्यात येईल. प्रकरणपरत्वे शासन स्तरावरील बाब असल्यास कला संचालकांकडून योग्य तो प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात येईल व कला संचालकांच्या स्तरावरील बाब असल्यास कला संचालकांच्या स्तरावर योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल. वरील बाबी / नेमून दिलेल्या कामांच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याकरिता सोबत जोडलेल्या " विवरणपत्र – अ " मधील प्रस्तावित निकषांनुसार शिफारस करण्यात येईल.

- कला संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील सर्व कला संस्थांची शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी दैनंदिन कामकाजात सुधारणा करण्याकरिता सदर कला संस्थांचे गुणवत्तेनुसार वर्गीकरण करुन त्यांचा दर्जा निश्चित करणे आवश्यक आहे. त्याकरिता संस्थांचे मूल्यमापन करुन गुणानुक्रमे अ,ब,क,ड,इ असा दर्जा निश्चितीबाबत सोबत जोडलेल्या " विवरण पत्र - अ " नुसार गुण तसेच वर्गीकरणाची टक्केवारी निश्चित करण्यात आली आहे. दर्जा निश्चितीकरणासंदर्भात संदर्भाधीन अ. क्र. (२) येथील शासन निर्णय दि. १६.०३.२०१६ मधील निकष विचारात घेऊन निरिक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या स्तरावर द्विसदस्यीय समिती नियुक्त करुन संबंधित कला संस्थांची तपासणी करण्यात येईल. टास्क फोर्स समिती द्विसदस्यीय समितीच्या तपासणी अहवालाच्या आधारे संस्थेच्या दर्जा निश्चितीबाबत कला संचालकांना शिफारस करेल. कला संचालकांकडून संस्थांच्या दर्जाबाबतची माहिती निरिक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना कळविण्यात येईल. निरिक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून ब,क,ड अशा दर्जा निश्चित झालेल्या संस्थांनी कमीत कमी १ महिना व जास्तीत जास्त ६ महिने या कालावधीत त्रुटी दूर करण्याबाबत संबंधित संस्थांना कळविण्यात येईल. विहित कालावधी संपल्यानंतर निरिक्षक कार्यालयाकडून दंडात्मक कारवाई (उदा. अर्थसहाय्याची वसूली करणे, संस्थेचे अनुदान बंद करणे किंवा विना अनुदानित कला संस्थांना रु. ५,०००/-, रु. १०,०००/- एवढ्या रकमेची दंडात्मक कारवाई करणे) कला संचालनालयाकडून करण्यात येईल. दंडाची रक्कम वसूल करताना एकूण त्रुटींपैकी ५० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त त्रुटींची पूर्तता केल्यास रु. ५,०००/- व ५० टक्क्यांपेक्षा कमी त्रुटींची पूर्तता केल्यास रु. १०,०००/- अशी दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.
- ५. ई दर्जा प्राप्त संस्थांना मान्यता रद्द का करण्यात येऊ नये ? अशा प्रकारची कारणे दाखवा नोटीस निरिक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याकडून पाठविण्यात येईल. खुलासा सादर करण्याकरिता संबंधित संस्थेस १ मिहन्याचा कालावधी देण्यात येईल. विहित कालावधी संपल्यानंतर निरिक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे सर्व कला संस्थांचा एकत्रित प्रस्ताव, संबंधित कला संस्थांची मान्यता रद्द करणे संयुक्तिक होईल किंवा कसे ? याबाबतच्या स्वयंस्पष्ट अहवालासह कला संचालकांना सादर करतील, सदर अहवाल टास्क फोर्स समितीसमोर ठेवण्यात येईल व संबंधित संस्थांचा समाधानकारक खुलासा न आढळल्यास संस्थेची मान्यता रद्द करण्याबाबतचा प्रस्ताव समितीच्या शिफारशीसह कला संचालनालयाकडून शासनास सादर करण्यात येईल.
- ६. वरीलप्रमाणे टास्क फोर्स समिती स्थायी स्वरुपात कार्यरत राहील व समितीमध्ये समावेश असलेल्या अशासकीय सदस्यांना शासनाचे वित्त विभागाने वेळोवेळी विहित केलेल्या आदेशातील मार्गदर्शक सूचनांनुसार बैठक भत्ता व प्रवास भत्ता अनुज्ञेय राहील व सदर खर्च कला संचालकांच्या स्वीय प्रपंची लेख्यातून करण्यास शासन मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या <u>www.maharashtra.gov.in</u>या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०९२५१६४९२२०५०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(का. रा. पिळणकर)

कार्यासन अधिकारी

प्रत,

- १. प्र. कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २. निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ३. अधिष्ठाता, सर ज.जी. कला महाविद्यालय, मुंबई.
- ४. प्र.अधिष्ठाता, सर ज.जी. उपयोजित कला महाविद्यालय, मुंबई.
- ५. अधिष्ठाता, शासकीय चित्रकला व अभिकल्प, महाविद्यालय, नागपूर /औरंगाबाद.
- ६. सहाय्यक निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ७. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर.
- ८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- ९. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, नागपूर/ औरंगाबाद.
- ११. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२. सर्व शासनमान्य सर्व अनुदानित कला महाविद्यालये, (निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, मुंबई यांचे कार्यालयामार्फत)
- १३. सर्व टास्कफोर्स समिती सदस्य (कला संचालनालयामार्फत)
- १४. मा. सचिव, मा. मुख्यमंत्री सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई .
- १५. मा. मंत्री (उ.व तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १६. मा. राज्यमंत्री (उ.व तं.शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १७. निवडनस्ती

शासन निर्णय क्रमांक :- एडीआर - २७१४/प्र.क्र.५२/१७/तांशि-६, दिनांक : २२ सप्टेंबर, २०१७ सोबतचे विवरणपत्र-अ

कला संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील कला अभ्यासक्रम राबविणा-या कला संस्थांचे दर्जानिहाय वर्गीकरण निकष तक्ता.

अ.	बाब	निकष	एकूण	उपलब्ध	प्राप्त
क्र.			गुण	सुविधेनुसार	गुण
				गुणदानाचे	
				परिमाण	
9	जागा	१) स्वत:च्या मालकीची	ч		ч
		२) भाडयाची	0		0
2	इमारत	१) १५ विद्यार्थ्यांकरिता (रेखा व रंगकला,	२०	९० ते १००%	२०
		उपयोजितकला, शिल्पकला, अंतर्गत गृहसजावट,			
		मातकाम, वस्त्रकाम, धातुकाम) -			
		२०x१५+१००=४०० चौ.फूट			
		२) २५ विद्यार्थ्यांसाठी (अं.अंम.,डिप.ए.एड.)		९०% पेक्षा कमी	94
		२०x२५+१००=६००चौ.फू.			
		३) ३० विद्यार्थ्यांसाठी (मुलभूत, अे.टी.डी.)		८०% पेक्षा कमी	90
		२०x३०+१०० = ७०० चौ.फू.			
		२) कक्ष - १८० चौ.फूट		७०% पेक्षा कमी	ч
		३) कार्यालयीन कक्ष - २२५ चौ.फूट		५०% पेक्षा कमी	0
		४) शिक्षक कक्ष – २२५ चौ.फूट			
		५) ग्रंथालय कक्ष - ४४० चौ.फूट			
		६) विद्यार्थी कक्ष - २२५ चौ.फूट			
		७) विद्यार्थीनी कक्ष - २२५ चौ.फूट			
		८) कार्यशाळा - ३०० चौ.फुट			
		९) कला विकासाकरिता सभागृह –१५०० चौ.फूट			
		१०) मोकळी जागा / क्रिडांगण - ३००० चौ.फूट			
3	मुलभूत सुविधा	पाणी पुरवठा, वीज, प्रसाधनगृह (पुरुष व	ч	९० ते १००%	4
		महिलांकरिता स्वतंत्र), वैद्यकीय सुविधा		९०% पेक्षा कमी	8
				८०% पेक्षा कमी	3
				७०% पेक्षा कमी	२
				५०% पेक्षा कमी	0
8	प्रयोग शाळा/	अभ्यासक्रमानुसार आवश्यक त्या संगणक,	ч	९० ते १००%	ч
	स्टुडिओ	प्रोजेक्टर, फोटोग्राफी साहित्य इ. पुरेशा		९०% पेक्षा कमी	8
		साधनसामुग्रीसह.		८०% पेक्षा कमी	3
				७०% पेक्षा कमी	2
				५०% पेक्षा कमी	0

	T	\ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \ \			
ч	ग्रंथालय	१) ग्रंथालयात ललित कलेसंदर्भातील अभ्यासक्रम	4	९० ते १००%	4
		पुरक किमान २५० संदर्भग्रंथ व पुस्तके असणे		९०% पेक्षा कमी	8
		आवश्यक आहे.		८०% पेक्षा कमी	3
		२) ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांकरिता बैठक व्यवस्था		७०% पेक्षा कमी	२
		(टेबल, खुर्च्या) असणे आवश्यक आहे.		५०% पेक्षा कमी	0
ξ	यंत्रसामुग्री व	,	90	९० ते १००%	90
	साधनसामुग्री	विद्यार्थी एक याप्रमाणे विद्यार्थी क्षमतेनुसार लॉकर्स		९०% पेक्षा कमी	(9
		उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.		८०% पेक्षा कमी	Ч
		२) अभ्यासक्रमानुसार संगणक, स्क्रीन प्रिंटींग		७०% पेक्षा कमी	3
		साहित्य, प्रिंटींग मशीन, प्रोजेक्टर, लुम्स,		५०% पेक्षा कमी	0
		फोटोग्राफीचे साहित्य, स्वतंत्र संकेतस्थळ, स्टील			
		लाईफ साहित्य व फर्निचर इ. पुरेशी यंत्रसामुग्री व			
		साधनसामुग्री आवश्यक.			
0	अ) फर्निचर	,	Ч	९० ते १००%	ч
	(विद्यार्थ्यांना)	विद्यार्थ्यासाठी स्वतंत्रपणे १ डेस्क व १ स्टूल आणि			
		१ इझल याप्रमाणे फर्निचर आवश्यक.			
		२) इतर अभ्याक्रमांकरिता एका विद्यार्थ्यांसाठी			
		स्वतंत्रपणे १ डेस्क व १ स्टूल याप्रमाणे फर्निचर			
		आवश्यक.			
	ब) फर्निचर			९०% पेक्षा कमी	8
	(अध्यापकांना)	खुर्च्या आणि १ कपाट आवश्यक.		८०% पेक्षा कमी	3
				७०% पेक्षा कमी	२
				५०% पेक्षा कमी	0
۷	विद्यार्थी प्रवेश	मंजूर प्रवेश क्षमतेनुसार विद्यार्थी प्रवेश होणे	90	९० ते १००%	90
		आवश्यक.		९०% पेक्षा कमी	(9
				८०% पेक्षा कमी	Ч
				७०% पेक्षा कमी	3
				५०% पेक्षा कमी	0
9	ललितकलेचा	निसर्ग चित्रस्पर्धा, भित्ती चित्रस्पर्धा, जाहिरात,	Ч	९० ते १००%	ч
	(दृश्यकला)	व्याख्यान इ. माध्यमाद्वारे कलेचा (दृश्यकला) प्रचार		९०% पेक्षा कमी	8
	प्रचार व प्रसार	व प्रसार करणे आवश्यक.		८०% पेक्षा कमी	3
				७०% पेक्षा कमी	२
				५०% पेक्षा कमी	0
90	प्रदर्शनात	१) स्थानिक पातळीवर व वार्षिक कला प्रदर्शनात	ч	९० ते १००%	ч
	सहभाग	सहभाग.		९०% पेक्षा कमी	8
		२) राज्यस्तरीय कला प्रदर्शनात सहभाग.		८०% पेक्षा कमी	3
		३) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय कला प्रदर्शनात सहभाग.		७०% पेक्षा कमी	2
				५०% पेक्षा कमी	0
	_	·		l .	

प्राचार्य महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत ओ.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. प्राचार्य महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाने द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. श्रिक्षकार वर्ग श्रिक्षकाराक असणे आवश्यक. श्रिक्षकार्य परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यक मंडळाची ३०श.प्र.प. अर्हताधारक असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. श्रेणपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. श्रेणपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. श्रेणपाल पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. श्रेण विद्यापीठाने विहित केलेला पदवी अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम कर.००लाख श्रेण विद्यापीठाने वित्ती केला पदवी अभ्यासक्रम हंवा (० वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. श्रेण विद्यापीठाने विद्यापीठान	99	परीक्षा निकाल		ч	९० ते १००%	ч
प्राचार्य महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत ओ.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. प्रहाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. श्रिक्षकेतर वर्ग श्रिक्षिक वर्गीय पदांकरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २० ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदिवेका किंवा पदवेका किंवा पदवेका किंवा पदविका किंवा पदवेका अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किंपान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किंपान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. प्रवाकित कर्मा व्याप्तिक मांच इयता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. प्रवाकित कर्मा व्याप्तिक मांच इयता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. प्रवाकित कर्मा व्याप्तिक मांच इयता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. प्रवाकित कर्मा विद्या अस्थासक्रम – रु.१००लाख चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख					९०% पेक्षा कमी	8
पुरुष्ठ पेक्षा कमी । पुरुष्ठ पेक्षा कमी । पुरुष्ठ प्रविधानान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय अणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत ओ.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. पुरुष्ठ विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय अणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत ओ.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. पुरुष्ठ पुरुष्ठ अर्हताधारक असणे आवश्यक. पुरुष्ठ पुरु					८०% पेक्षा कमी	3
प्राचार्य महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत अं.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. प्राचार्य महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच अं.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. प्राचार्य प्राचार्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच अं.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. प्राचार्य पदांकरिता किमान माध्य शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. एर्याक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. श्रेथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा विद्या किंवा अभ्यासक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थेर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थेर्य वित्तीय स्थेर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थेर्य वित्तीय स्थेर्य वित्तीय स्थाय किंवा अभ्यासक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थेर्य वित्तीय स्थेर्य वित्तीय स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय किंवा पदिवा स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय किंवा स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय किंवा पदिवा किंवा किंवा स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय सक्रम वित्तीय स्थाय सक्रम - रू.१००लाख वित्तीय स्थाय सक्रम किंवा पदिवा किंवा किंवा प्रतीय किंवा किंवा वित्तीय स्थाय सक्याय सक्याय सक्याय सक्याय स्थाय स्थाय					७०% पेक्षा कमी	२
संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत अं.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 93 शिक्षक वर्ग महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच अं.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 98 शिक्षकेत्तर वर्ग १ लिपिक वर्गीय पदांकरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. 2) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. 3) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. 94 वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख					५०% पेक्षा कमी	0
श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत अं.टी.डी. अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 93 शिक्षक वर्ग महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच अं.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 98 शिक्षकेतर वर्ग १ लिपिक वर्गीय पदांकरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. 2) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. 3) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. 94 वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१००लाख	92	प्राचार्य	महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा	90	९० ते १००%	90
अभ्यासक्रम असेल त्याठिकाणी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. १३ शिक्षक वर्ग महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदिवका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. १४ शिक्षकेतर वर्ग १ लिपिक वर्गीय पदांकरिता किमान माध्य शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. १) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा विवापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदविका किंवा पदविका किंवा विवापीठाने विवापीठाने विहत केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा विवापीठाने विवापीठ			संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय			
अर्हताधारक असणे आवश्यक. 13 शिक्षक वर्ग महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 14 शिक्षकेतर वर्ग १ लिपिक वर्गीय पदांकरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. 15 गुंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. 16 वित्तीय स्थैर्य एक वर्षांचा अभ्यासक्रम - रु.१००लाख वोन वर्षांचा अभ्यासक्रम - रु.१००लाख वार वर्षांचा अभ्यासक्रम - रु.१००लाख			श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ज्या संस्थेत अे.टी.डी.			
श्रिक्षक वर्ग महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. श्रिक्षकेतर वर्ग श्रिक्षकेत्र व व व व व व व व व व व व व व व व व व व						
संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 9 शिक्षकेतर वर्ग शिक्षकेतर वर्ग शिक्षकेतर वर्गी व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख			अर्हताधारक असणे आवश्यक.			
श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच ओ.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी डिए.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 98 शिक्षकेतर वर्ग वर्गिय पदांकरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. 94 वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख वतेन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख वार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख	93	शिक्षक वर्ग	महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा		९०% पेक्षा कमी	(9
डिप.ए.एड. अर्हताधारक असणे आवश्यक. 20% पेक्षा कमी 4 5 5 5 5 5 5 5 5 5						
शिक्षकेतर वर्ग १) लिपिक वर्गीय पदांकिरिता किमान माध्य.शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०श.प्र.मि.मराठी व ४०श.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. १) ग्रंथपाल पदाकिरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदिवक्ष किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकिरता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १००% पेक्षा कमी ० वार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख			श्रेणीत उत्तीर्ण तसेच अे.टी.डी. अभ्यासक्रमासाठी			
प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३०३१.प्र.मि.मराठी व ४०३१.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. प्क वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख						
३०२१.प्र.मि.मराठी व ४०२१.प्र.मि.इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. पुक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% पुक १००% पेक्षा कमी ० वार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख	98	शिक्षकेतर वर्ग				ч
परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक. आणि महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदिवका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख					७०% पेक्षा कमी	3
शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी. परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. 90 900% 90 दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख 90 900% पेक्षा कमी 0					५०% पेक्षा कमी	0
परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक. २) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. पक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% १० वेतन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.२.००लाख १००% पेक्षा कमी ० वार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.४.००लाख						
२) ग्रंथपाल पदाकरिता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% १० दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १००% पेक्षा कमी ०						
महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. पक्र वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख १० १००% पेक्षा कमी ० वार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.१.००लाख						
विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख			7			
पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक. ३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. १५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख						
३) शिपाई पदाकरिता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक. 9५ वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख						
असणे आवश्यक. 94 वित्तीय स्थैर्य एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख १० १००% १० दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.२.००लाख १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.४.००लाख						
१५वित्तीय स्थैर्यएक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख१०१००%१०दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख१००% पेक्षा कमी०चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.१.००लाख१००% पेक्षा कमी०						
दोन वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.२.००लाख १००% पेक्षा कमी ० चार वर्षाचा अभ्यासक्रम – रु.४.००लाख						
चार वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु.४.००लाख	94	वित्तीय स्थैर्य		90	-	90
					१००% पेक्षा कमी	0
एकूण १००						
				900		
वर्गीकरणाची श्रेणी						
-	अ.क्र.	गुणांची टक्केवारी		श्रेणी		
१ ९०% व त्यापेक्षा जास्त अ	9				अ	
२ ८०% व त्यापेक्षा जास्त ब	7				ৰ	
३ ७०% व त्यापेक्षा जास्त क	3				क	
		५०% व त्यापेक्षा जास्त				
५ ५०% पेक्षा कमी इ	५		५०% पेक्षा कमी		इ	